

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/23/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114202170
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8114202170.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobkyne: G. N., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XXX, zastúpená JUDr. Igorom Šarfankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, ul. Sovietskych hrdinov 163/66 p r o t i žalovanému: CETELEM SLOVENSKO a.s., so sídlom Panenská 7, Bratislava, IČO: 35787783, zastúpený: Advokátska kancelária Nagyová, Tenkáč s.r.o. so sídlom Ružinovská 42, Bratislava, o určenie neprijateľných zmluvných podmienok takto

rozhodol:

U r č u j e, že zmluvné podmienky uvedené v zmluve o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 14.9.2009 uzavretej medzi účastníkmi a konkrétne vo všeobecných podmienkach žalobcu pod bodmi:

III. 5.-4.: „Cetelem je oprávnený požadovať od klienta na zabezpečenie svojej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o úvere splnomocnenie, ktorým klient splnomocňuje Cetelem na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu t.j. aby v klientovom mene uznal klientov záväzok voči Cetelemu zo zmluvy o úvere tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu podľa ustanovenia § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov na celý klientov majetok, do výšky vzniknutej pohľadávky alebo jej zostatku v prípade čiastočného splatenia dlhu, vrátane príslušenstva a zmluvných pokút“.

V.-3.: „ak klient poruší svoju povinnosť splácať poskytnutý úver riadne a včas je Cetelem oprávnený požadovať od klienta, aby zaplatil zmluvnú pokutu vo výške 8% z každej splátky s úhradou ktorej sa dostal do omeškania viac než 30 dní“.

V.-4.: „V prípade, že Cetelem na základe žiadosti klienta dá súhlas s odkladom jednej alebo viacerých mesačných splátok je Cetelem oprávnený požadovať od klienta, aby zaplatil zmluvnú pokutu vo výške 4% z odloženej sumy alebo zúčtovať príslušné náklady na úverovom účte a nesplatenú úveru istinu ďalej úročiť podľa platnej úrokovej sadzby“ s ú n e p r i j a t e ľ n ý m i zmluvnými podmienkami.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyňu trovy konania vo výške 286,08 Eur na účet jej právneho zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 28.1.2014 domáhala určenia neprijateľných zmluvných podmienok uvedených v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 24.9.2009 pod bodmi III. 5-4 a V.-3 a V.-4 v znení, ktoré je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Zmluvnú podmienku uvedenú v bode V. 5.-4 považovala za neprijateľnú z dôvodu, že splnomocnenie si žalobkyňa osobitne nevyjedнала a nemohla ju ovplyvniť a musela sa podrobiť všetkým zmluvným podmienkam. Táto navyše predstavuje kolíziu záujmov účastníkov. Ďalšie zmluvné podmienky v bodoch

V. -3. a V.-4 považovala za neprijateľné s poukazom na právny záver, ku ktorému dospel Okresný súd v Komárne v právoplatnom rozsudku 13C 59/2013 zo dňa 12.4.2013. V zmysle neho absentuje vôľa spotrebiteľa na uzavretie dohody o zmluvnej pokute, ktorá navyše nespĺňa náležitosti písomnej dohody podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Jednotlivé sankcie pôsobia ako neprijateľný sankčný mechanizmus.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Spochybnil naliehavosť právneho záujmu žalobkyne na danej určovacej žalobe s tvrdením, že vo veci tohto súdu 12c 441/2012 bolo právoplatne rozhodnuté o záväzku žalobkyne voči žalovanému z predmetnej úverovej zmluvy. Z rozsudku je zrejmé, že predmetom súdneho konania neboli ani zmluvné pokuty, o ktorých žiada žalobkyňa rozhodnúť ako o neprijateľných zmluvných podmienkach. Citovaný rozsudok mal nadobudnúť právoplatnosť 31.12.2013 a je teda exekučným titulom a preto odpadá potreba naplnenia bodu III. 5.4 VUP, ktorý je taktiež predmetom tejto žaloby.

V ďalšom vyjadrení (zrejme po zistení, že rozsudok vo veci 12C 441/2012 nie je právoplatný) zotrval na svojom pôvodnom stanovisku o absencii naliehavosti právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení neprijateľných zmluvných podmienok a poukázal na to, že neprichádza do úvahy ani použitie ustanovenia III. 5.-4. VUP keďže žalovaný svoj nárok už uplatnil voči žalobkyni na všeobecnom súde a preto táto jej žaloba je bez akéhokoľvek významu. Určenie neprijateľnosti dotknutých zmluvných podmienok nijakým spôsobom neodstráni prípadnú neistotu žalobkyne a ani nebude pôsobiť preventívne voči budúcim sporom medzi účastníkmi konania.

Žalovaný žiadal spojiť na spoločné konania vec vedenú pod sp. zn. 20c 23/2014, ktorá sa týka tej istej úverovej zmluvy, avšak iných neprijateľných zmluvných podmienok. V tejto súvislosti vyslovil názor, že je v rozpore so zásadou hospodárnosti, ak žalobkyňa uplatnené nároky rozdelila do 2 žalôb a aj preto považoval žalobu za neopodstatnenú.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, zmluvou o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 24.9.2009, všeobecnými podmienkami žalobcu pre poskytnutie spotrebiteľského úveru, písomnými vyjadreniami žalovaného, rozsudkom tohto súdu č.k. 12C 441/2012-98 zo dňa 5.11.2013 a zistil tento skutkový stav:

Účastníci uzavreli dňa 24.9.2009 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, ktorou žalovaný poskytol žalobkyni úver 6.000 Eur a ten sa žalobkyňa zaviazala uhradiť 60 mesačnými splátkami po 150,24 Eur. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky žalobcu pre poskytovanie spotrebiteľského úveru, ktoré obsahujú okrem iného aj tieto zmluvné podmienky:

V bode III. 5.-4.: „Cetelem je oprávnený požadovať od klienta na zabezpečenie svojej pohľadávky vyplývajúcej zo zmluvy o úvere splnomocnenie, ktorým klient splnomocňuje Cetelem na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu t.j. aby v klientovom mene uznal klientov záväzok voči Cetelemu zo zmluvy o úvere tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre exekúciu podľa ustanovenia § 41 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov na celý klientov majetok, do výšky vzniknutej pohľadávky alebo jej zostatku v prípade čiastočného splatenia dlhu, vrátane príslušenstva a zmluvných pokút“.

V bode V.-3.: „Ak klient poruší svoju povinnosť splácať poskytnutý úver riadne a včas je Cetelem oprávnený požadovať od klienta, aby zaplatil zmluvnú pokutu vo výške 8% z každej splátky s úhradou ktorej sa dostal do omeškania viac než 30 dní“.

V bode V.-4.: „V prípade, že Cetelem na základe žiadosti klienta dá súhlas s odkladom jednej alebo viacerých mesačných splátok je Cetelem oprávnený požadovať od klienta, aby zaplatil zmluvnú pokutu vo výške 4% z odloženej sumy alebo zúčtovať príslušné náklady na úverovom účte a nesplatenú úveru istinu ďalej úročiť podľa platnej úrokovej sadzby“.

Rozsudkom Okresného súdu v Prešove č.k. 12C 441/2012-98 zo dňa 5.11.2013 bola žalobkyňa v (v uvedenom konaní žalovaná spolu so svojim manželom Alfonzom Dugasom) zaviazaná uhradiť spoločnosti Cetelem Slovensko a.s. 4.253,51 Eur s 9% úrokom z omeškania od 19.6.2012 do zaplatenia. Tento rozsudok nie je právoplatný, nakoľko žalobkyňa podala voči nemu odvolanie. V uvedenom konaní sa rozhodovalo o pohľadávke žalovaného z tej istej úverovej zmluvy zo dňa 24.9.2009, hoci v rozsudku je uvedený nesprávny dátum 14.9.2009. Ako vyplýva z rozsudku žalovaný svoju pohľadávku vyčíslil ako dlžnú istinu z úveru, dlžné zmluvné úroky, poisťné a náklady spojené s vymáhaním pohľadávky.

Podľa § 53 ods. 1 OZ v znení účinnom od 1.1.2008 spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené s spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

Podľa § 153 ods. 4 O.s.p. ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Podľa § 53 a ods. 1 OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Súd sa predovšetkým zaoberal námietkou absencie naliehavosti právneho záujmu žalobkyne na tejto určovacej žalobe, ale musí konštatovať, že s názorom žalovaného sa nestotožnil. Pri žalobe o určenie neprijateľných zmluvných podmienok sa totiž nevyžaduje naliehavosť právneho záujmu podľa § 80 písm. c/ O.s.p. nakoľko táto žaloba nie je žalobou v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, ale oprávnenie

na jej podanie vyplýva priamo zo zákona, konkrétne z § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Pokiaľ zákon výslovne oprávňuje spotrebiteľa k podaniu žaloby na ochranu jeho práva pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nie je potrebné zisťovať naliehavosť právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. V ustanovení § 80 O.s.p. sú totiž len príkladmo uvedené typy žalôb. Zmyslom tejto žaloby je zabezpečiť, aby dodávateľ danú zmluvnú podmienku už nepoužíval ani voči iným spotrebiteľom, ako to vyplýva z § 53 a ods. 1 OZ.

Neprijateľnosť zmluvnej podmienky je potrebné posúdiť podľa § 53 OZ. Žalované zmluvné podmienky sú uvedené vo VOP žalovaného, ktoré nie sú žalobkyňou ani podpísané, sú vo forme predtlačeneho formuláru, navyše písané veľmi drobným písmom. Žalobkyňa žiadnym spôsobom nemohla ovplyvniť ich obsah. Rozhodne už tieto skutočnosti vedú k záveru o vylúčení individuálneho dojednaní týchto zmluvných podmienok. V zmysle § 53 ods. 3 OZ však je potrebné zdôrazniť, že platí zákonná fikcia o absencii individuálneho dojednaní zmluvných podmienok, preukázanie opaku je na žalovanom, ktorý však v tomto prípade dôkazné bremeno neunesol.

Súd následne skúmal, či napadnuté zmluvné podmienky spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Bez akýchkoľvek pochybností tento záver možno vysloviť pri zmluvnej podmienke v bode III.5.-4. Je nemysliteľné, aby veriteľ uznával dlh v mene dlžníka, výslovne sa to prieči inštitútu uznania dlhu ako jednostranného právneho úkonu dlžníka adresovaného veriteľovi.

Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je aj podmienka v bode V.-4. VOP. Je v rozpore so zákonom ak spotrebiteľ má platiť zmluvnú pokutu za povolenie odkladu splátok, teda za dohodu o zmene splatnosti. Zmluvná pokuta predstavuje sankciu za porušenie právnej povinnosti (§ 544 ods. 1 OZ) a preto ak účastníci zmluvného vzťahu sa dohodnú na zmene splatnosti, nemôže byť dlžník za to sankcionovaný.

Súd napokon vyhovel aj žalobe o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v bode V.-3. VOP aj keď v prípade platnej dohody účastníkov o danej zmluvnej pokute by nebola značne narušená rovnováha práv a povinností oboch účastníkov zmluvy v neprospech spotrebiteľa. V žalobe však bolo aj v tejto časti vyhovené z dôvodu, že zmluvná pokuta bola zakomponovaná vo VOP žalovaného v záverečných ustanoveniach bez akéhokoľvek zvýraznenia v pomerne rozsiahlych VOP. Ako už bolo uvedené, účelom žalôb o určenie neprijateľných zmluvných podmienok je aj to, aby dodávateľ (žalovaný) v budúcnosti takéto zmluvné podmienky neuplatňoval (§ 53a ods. 1 OZ). Je pritom irelevantné, či v prípade žalobkyne ich uplatnil alebo nie, význam tejto žaloby predstavuje dosiahnutie zákonného zákazu pre ich použitie aj voči iným spotrebiteľom. Preto aj keď dohodu o zmluvnej pokute nemožno považovať za platnú vzhľadom na nedodržanie obligatórnej písomnej formy (§ 544 ods. 2 OZ) vzhľadom na dosiahnutie spomínaného účelu tejto žaloby súd považoval za dôvodné aj v tejto časti žalobe vyhovieť. K posúdeniu danej zmluvnej podmienky možno odkázať na argumentáciu Ústavného súdu ČR I.US 3512/11 zo dňa 11.11.2013, ktorý zdôrazňuje potrebu poctivosti dodávateľa vo vzťahu k spotrebiteľovi. Dodávateľ je totiž vo fakticky výhodnejšom postavení, pretože má odbornú prevahu nad spotrebiteľom. Ak sa chová k nemu nepoctivo, takému správaniu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. V praxi sa zásada poctivosti prejavuje aj tým, že text spotrebiteľskej zmluvy má byť pre priemerného spotrebiteľa dostatočne čitateľný, prehľadný a logicky usporiadaný. Zmluvné ujednanie musia mať dostatočnú veľkosť písma, nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Ústavný súd v spomínanom náleze uviedol: „Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať ujednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ ujednanie, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka alebo dojednanie o zmluvnej pokute). Pokiaľ napriek tomu dodávateľ tak učiní, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takému ujednaniu nemožno priznať právnu ochranu“. V danom prípade dohoda o zmluvnej pokute je obsiahnutá v záverečných ustanoveniach VOP bez akéhokoľvek jej zvýraznenia a preto v celom rozsahu možno pri jej vyhodnotení poukázať na závery vyslovené v citovanom náleze Ústavného súdu ČR. Súd navyše dodáva, že dohoda o zmluvnej pokute vyžaduje

písomnú formu s poukazom na § 544 ods. 2 OZ, ktorá nemôže byť dodržaná v prípade, ak nie je účastníkmi podpísaná, čo je aj tento prípad.

K procesnému návrhu žalovaného na spojenie vecí súd uvádza, že návrhu v zmysle § 112 ods. 1 O.s.p. nemohlo byť vyhovené, nakoľko došlo by k porušeniu zásady zákonného sudcu, keďže vec 20C 23/2014 bola pridelená náhodným výberom inému sudcovi. Zásada hospodárnosti konania je procesným pravidlom vzťahujúcim sa na súdne konanie a preto argumentácia žalovaného o nedôvodnosti žaloby pre porušenie tejto zásady je nenáležitá.

Úspešnej žalobkyni bola v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. priznaná náhrada trov konania. Tieto predstavujú trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby a to prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby a účasť na pojednávaní 16.5.2014. Tarifná odmena za 1 úkon právnej služby podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. činí 61,87 Eur, k tomu bol pripočítaný aj režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 8,04 Eur. Odmena za zastupovanie tak predstavuje 209,73 Eur (3 x 61,87 + 3 x 8,04). K priznanej odmene bola pripočítaná aj náhrada za premeškaný čas v súvislosti s účasťou právneho zástupcu na pojednávaní a to za 4 polhodiny po 13,40 Eur s poukazom na § 17 ods. 1 vyhlášky, pričom právny zástupca si účtoval túto náhradu len v rozsahu 1/3, t.j. 17,87 Eur. Napokon bola priznaná aj náhrada hotových výdavkov a to za použitie osobného motorového vozidla s poukazom na § 15 písm. a/ danej vyhlášky vo výške 10,80 Eur. Použité bolo osobné motorové vozidlo právneho zástupcu žalobkyně Škoda Fabia s EČ PO 914 BC a to na účasť na pojednávaní zo Svidníka do Prešova a späť, čo je 120km x 0,27 Eur /km, avšak aj túto náhradu si právny zástupca účtuje len v 1/3, čo činí 10,80 Eur (32,40/3). Výpočet náhrady za použitie motorového vozidla vyplýva z opatrenia č. 632/2008 Z.z. v zmysle ktorého základná sadzba za 1 km jazdy dňa 16.5.2014 činila 0,183 Eur/km. K tomu je potrebné pripočítať náhradu za spotrebované pohonné hmoty, ktorá predstavuje pri priemernej spotrebe podľa technického preukazu (6,5 + 4,1 + 5 = 15,6 / 3 = 5,2 liter/100km) 0,052 liter/1km a pri cene nafty 1,534 Eur/liter = 0,08 Eur/km. Spolu tak táto náhrada predstavuje 0,183 Eur + 0,08/km = 0,263 Eur/km, po zaokrúhlení 0,27 Eur/km. Do náhrady trov konania bolo započítané aj 20% DPH podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky zo sumy 238,40 Eur (odmena 209,73 Eur, hotové výdavky 28,67 Eur, ktoré činí 47,68 Eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.